

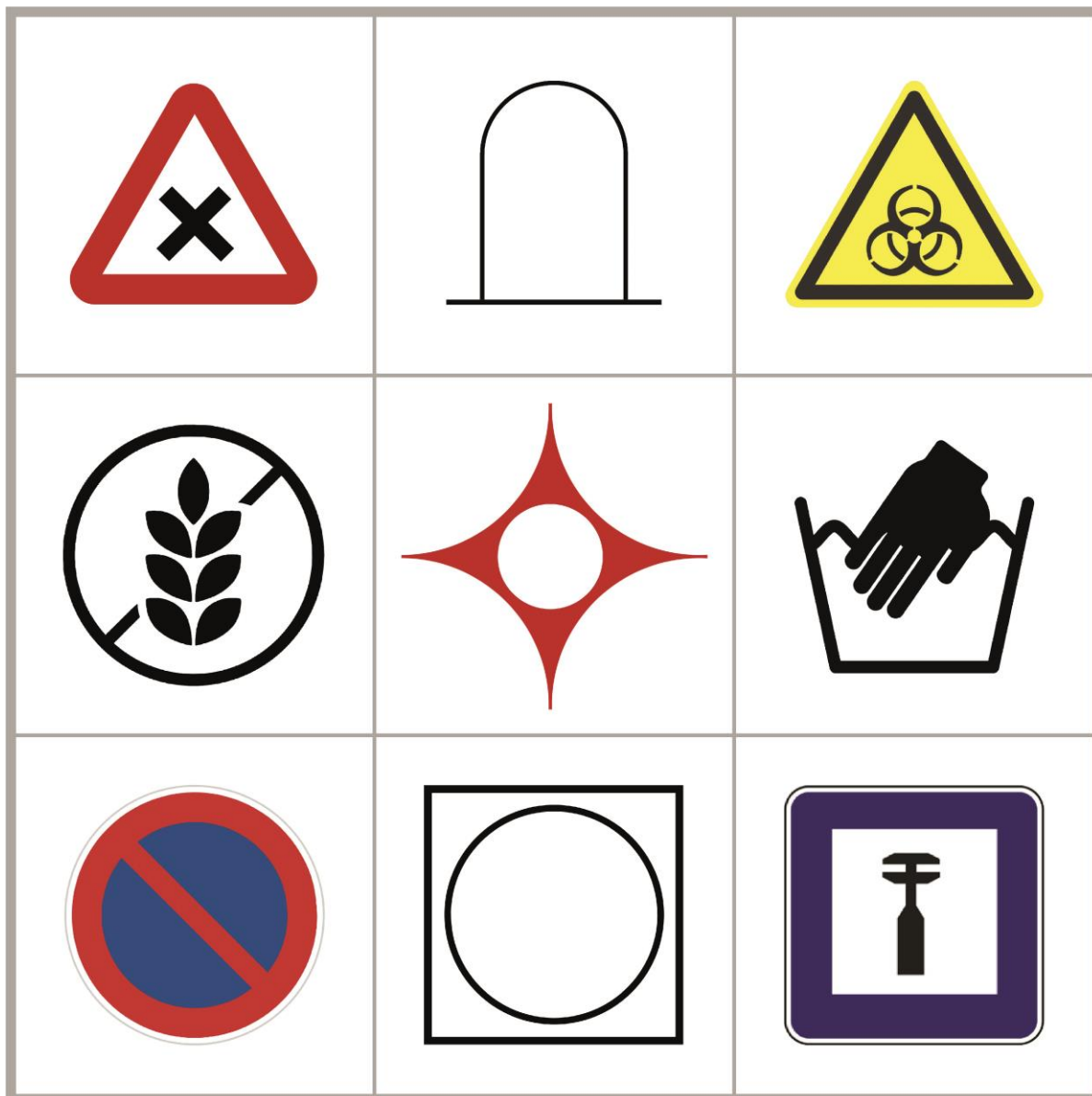

ZNAČKY SLOBODY

Prvý riadok: križovatka; pomník (*turist.*); biologické nebezpečenstvo.

Druhý riadok: výrobok neobsahuje lepok; vyhládka (*turist.*); ručné pranie.

Tretí riadok: zákaz stáť; oblečenie vhodné do sušičky; opravovňa/servis.

CITÁTY O SLOBODE

- „Podstatou človeka je sloboda.“ (*G. W. Friedrich Hegel*)
- „Človeka bez slobody si nemožno predstaviť ináč ako človeka bez života.“ (*L. N. Tolstoj*)
- „Človek bez slobody je ako ryba bez vody.“ (*slovenské príslovie*)
- „Sloboda spočíva v tom, že človek je závislý na zákonoch.“ (*Voltaire*)
- „Tam, kde nemá človek moc vykonať ani jednu z možností podľa svojej voľby, tam nemá slobodu, je podriadený nevyhnutnosti.“ (*John Locke*)
- „Moja sloboda sa končí tam, kde sa začína sloboda druhého.“ (*Jean-Jacques Rousseau*)
- „Možnosť hovoriť a konať akokoľvek a jedinou hranicou slobody je sloboda ostatných.“ (*René Descartes*)
- Židom, ktorí mu uverili, Ježiš povedal: „Ak ostanete v mojom slove, budete naozaj mojimi učeníkmi, poznáte pravdu a pravda vás vyslobodí.“ Odpovedali mu: „Sme Abrahámovo potomstvo a nikdy sme nikomu neotročili. Akože hovoríš: »Budete slobodní«?!“ Ježiš im povedal: „Veru, veru, hovorím vám: Každý, kto pácha hriech, je otrok. A otrok neostáva v dome navždy; navždy ostáva syn. Až keď vás Syn vyslobodí, budete naozaj slobodní. (*Jn 8, 31 – 37*)
- Lebo vy ste povolaní pre slobodu, bratia, len nedávajte slobodu za príležitosť telu, ale navzájom si slúžte v láske! (*Gal 5, 13*)
- Lebo kto by si chcel zachrániť život, stratí ho, ale kto by stratil život pre mňa a pre evanjelium, zachráni si ho. (*Mk 8, 35*)
- Už vás nenazývam sluhami, lebo sluha nevie, čo robí jeho pán. Nazval som vás priateľmi, pretože som vám oznámil všetko, čo som počul od Otca. (porov. *Jn 13, 15*)
- „Slobodno všetko.“ Ale nie všetko osoží. „Slobodno všetko.“ Ale nie všetko bude. Nech nik nehľadá vlastné záujmy, ale záujmy iného. (*1 Kor 10, 24 – 25*)

SLOBODA SA USKUTOČŇUJE V LÁSKE

(príhovor pápeža Františka na generálnej audiencii 20. 10. 2021)

Drahí bratia a sestry, dobrý deň!

V týchto dňoch hovoríme o slobode viery, počúvame List Galaťanom. Ale prišlo mi na um to, čo povedal Ježiš o spontánnosti a slobode detí, keď toto dieťa malo slobodu priblížiť sa a pohybovať sa ako doma... A Ježiš nám hovorí: „*Aj vy, ak nebudete ako deti, nevojdete do nebeského kráľovstva*“. Odvaha priblížiť sa k Pánovi, byť otvorený voči Pánovi, nebať sa Pána: ďakujem tomuto dieťaťu za lekciu, ktorú nám všetkým dalo. A nech mu Pán pomáha v jeho limitovanosti, v jeho raste, pretože vydalo toto svedectvo, ktoré vyšlo z jeho srdca. Deti nemajú automatický prekladač zo srdca do života: srdce ide vpred. Ďakujeme.

Apoštol Pavol nás prostredníctvom Listu Galaťanom kúsok po kúsku uvádza do veľkej novosti viery, pomaly. Je to skutočne jedna veľká novosť, pretože neobnovuje len nejaký aspekt života, ale vovádza nás do „nového života“, ktorý sme prijali pri krste. Tam bol na nás vyliaty ten najväčší dar – skutočnosť, že sme Božími deťmi. Znovuzrodení v Kristovi sme prešli od religiozity zloženej z predpisov k živej viere, ktorej stredobodom je spoločenstvo s Bohom a s bratmi, čiže láska. Prešli sme z otroctva strachu a hriechu do slobody Božích detí. Znovu je tu slovo **sloboda**.

Dnes sa pokúsime lepšie pochopiť, čo je podľa apoštola srdcom tejto slobody. Pavol tvrdí, že sloboda vonkoncom nie je «*príležitosťou telu*» (Gal 5, 13): čiže sloboda nie je neviazaný spôsob života podľa tela, čiže podľa pudov, individuálnych túžob a vlastných sebeckých pohnútok. Naopak, Ježišova sloboda nás vedie k tomu – ako píše apoštol –, aby sme «*si navzájom slúžili*» (tamže). Toto je však čo, otroctvo? Veru, sloboda v Kristovi má určitý „otrocký“ rozmer, ktorý nás vedie k službe, k životu pre druhých. Inými slovami, skutočná sloboda sa plne prejavuje v činorodej láske.

Opäť sa raz ocitáme pred paradoxom evanjelia: sme slobodní v službe, nie v robení si toho, čo sa nám zachce. Sme slobodní v službe, stade pochádza sloboda. Plne nachádzame seba samých v tej miere, v akej sa darujeme druhým. Nachádzame plne seba samých v tej miere, v akej sa dávame, v akej máme odvahu darovať sa druhým; život vlastníme vtedy, ak ho stratíme (porov. Mk 8, 35). Toto je číre evanjelium.

Ako sa však dá vysvetliť tento paradox? Apoštolova odpoveď je tak jednoduchá, ako je náročná: «*v láske*» (Gal 5, 13). Bez lásky niet slobody. Sebecká sloboda robíť si, čo sa mi zachce, nie je slobodou, pretože sa obracia sama do seba, nie je plodná. To Kristova láska nás oslobodila a stále je to láska, ktorá nás oslobodzuje z toho najhoršieho otroctva, z otroctva nášho ja; preto sloboda rastie s láskou.

Ale pozor: nie s čisto citovou láskou, tou z telenovely, nie s vášňou, ktorá hľadá jednoducho to, čo nám vyhovuje a čo sa nám páči, ale s láskou, ktorú vidíme v Kristovi, s láskou k blížnemu: to je láska, ktorá je skutočne slobodná a oslobodzujúca. Je to láska, ktorá žiari v nezištnej službe podľa vzoru Ježiša, ktorý umýva nohy svojim učeníkom a hovorí: «*Dal som vám príklad, aby ste aj vy robili, ako som ja urobil vám*» (Jn 13, 15). Slúžiť si navzájom.

Pre Pavla teda sloboda neznamená „robiť si čo sa mi zachce a zapáči“. Tento typ slobody bez cieľa a bez referenčných bodov by bol prázdnu slobodou, cirkusovou slobodou. To nie je v poriadku. A v skutočnosti v nás zanecháva prázdnotu: koľkokrát si po tom, ako sme sa nechali viesť pudmi, uvedomíme, že v nás zostáva jedna veľká prázdnota a že sme zle použili poklad našej slobody, krásu toho, že si môžeme vybrať skutočné dobro pre seba a pre druhých. Iba táto sloboda je plná, konkrétna a začleňuje nás do reálneho každodenného života. Skutočná sloboda nás vždy oslobodzuje, no naopak, keď hľadáme slobodu typu „čo sa mi zapáči či nezapáči“, nakoniec zostávame prázdni.

V inom liste, v Prvom liste Korinťanom, apoštol odpovedá tým, ktorí sa pridávajú nesprávnej predstavy o slobode. „*Všetko je dovolené!*“, hovoria títo. Áno, «*ale nie všetko osoží*», odpovedá apoštol, ktorý potom dodáva: «*Nech nik nehľadá vlastné záujmy, ale záujmy iného*» (1 Kor 10, 23 – 24). Toto je pravidlo na odhalenie akejkoľvek sebeckej slobody. Aj tým, ktorí sú v pokušení zredukovať slobodu len na svoje vlastné chute, Pavol predkladá požiadavku lásky.

Sloboda vedená láskou je jediná, ktorá oslobodzuje druhých i nás samých, ktorá vie počúvať bez vnucovania, ktorá vie milovať bez donucovania, ktorá buduje a neničí, ktorá nevykorisťuje druhých pre svoje vlastné pohodlie a robí im dobre bez toho, aby hľadala vlastný prospech. Skrátka, ak sloboda neslúži - to je skúška - ak sloboda neslúži dobru, hrozí, že bude neplodná a neprinesie ovocie.

Naopak, sloboda oživovaná láskou vedie k chudobným, rozpoznávajúc v ich tvárach Kristovu tvár. Preto vzájomná služba umožňuje Pavlovi, keď píše Galaťanom, zdôrazniť niečo, čo vonkoncom nie je druhoradé: keď takto hovorí o slobode, ktorú mu dali ostatní apoštoli, aby evanjelizoval, podčiarkuje, že mu odporúčali len jedno: pamätať na chudobných (porov. Gal 2, 10). Toto je zaujímavé. Keď po tomto ideovom zápase medzi Pavlom a apoštolmi dospeli k dohode, apoštoli mu povedali toto: „*Len tak ďalej, choď vpred, a nezabúdaj na chudobných*“. Čiže, nech je tvoja sloboda ohlasovateľa slobodou v službe iným, nie pre teba samého, aby si robil, čo sa ti zapáči.

Na druhej strane vieme, že jedna z najrozšírenejších moderných koncepcií slobody znie: „*Moja sloboda sa končí tam, kde sa začína tá tvoja*“. **Tu však chýba vzťah!** Je to individualistická vízia. Naopak, ten, kto dostal dar oslobodenia vykonaného Ježišom, si nemôže myslieť, že sloboda spočíva v tom, že sa držíme ďaleko od druhých a vnímame ich ako obtiaž. Nemôžeme vidieť človeka uzavretého do seba, ale vždy začleneného do spoločenstva. Sociálny rozmer je pre kresťanov zásadný a umožňuje im hľadiť na spoločné dobro, a nie na súkromné záujmy.

Najmä v tejto historickej chvíli potrebujeme znovuoobjaviť komunitný, nie individualistický rozmer slobody: pandémie nás naučila, že sa navzájom potrebujeme, avšak nestačí to vedieť, treba si to každý deň konkrétne zvoliť, rozhodnúť sa pre túto cestu. Hovoríme a veríme, že tí druhí nie sú prekážkou našej slobody, ale sú možnosťou, ako ju naplno realizovať. Pretože naša sloboda sa rodí z Božej lásky a rastie v láske k blížnemu.

Preklad: Slovenská redakcia VR

